

Ženska družbeno, ženska intimno

Letošnji Liffe se je začel z novim filmom slavnega, v Iranu prepovedanega režiserja Jafarja Panahija. Trije obrazi, in s prvimi tekmovalnimi perspektivami, filmom Hannah italijanskega režiserja Andree Pallaoa.

■ Zdenko Vrdlovec, Špela Barlič

Iranskega režiserja **Jafarja Panahija** so oblasti zaradi njegovih filmov (zlasti *Zrcala in Kroga*) že nekajkrat aretirale, leta 2010 pa so mu izrekle prepoved snemanja filmov. A jih kljub temu še vedno snema in vsi tudi pridejo na mednarodne festivale (prvega, *To ni film*, so iz Teherana pretihotapili v Cannes na USB-ključu, skritem v pecivu). Vsi ti njegovi ilegalni filmi predstavljajo tudi prav toliko incenzij »gverilskega« filmskega ustvarjanja. Film *Taksi* (2015), za katerega je na berlinskem festivalu prejel zlatega medveda, je posnel tako, da je postal vlogovnik takšja in vozil potnike po Teheranu ter pri tem odkrival točke represivnosti v iranski družbi; tako je film nekako mimogrede postal immanentno politično dejanje.

In kakor taksi v tem filmu ni bil pravi, ampak pretveza za film, tako tudi *Trije obrazi* temeljijo na neki pretvezi. To je s pametnim telefonom narejen avdiovizualni posnetek dekleta, ki se obesi, ker se znana iranska igralka Behnaz Jafari ni odzvala na njene prošnje za pomoč: dekle bi namreč rado šlo študirat filmsko igro, a ji družina ne dovoli. Toda tega posnetka ni prejela Behnaz Jafari, ampak Panahi, ki zdaj razburjeno in sumničavo igralko pelje v tisto vas nekje na iransko-turški meji, da bi preverila, ali se je Marzieh res ubila.

V nasprotju s filmom *Taksi* je to potovanje bolj etnografsko in in ključne, da je njegov najboljši del ravno igralkino sumničanje glede avtentičnosti posnetka, saj se izkaže za še kako upravičeno. A ne le, da se

je Marzieh s tem posnetkom izkazala kot nadarjena igralka, marveč je tudi njen problem še kako realen: tako v družini kot v vsej vasi jo imajo za puhloglavko, ker hoče iti študirat igro in postati »zabavljavca«. Toda ko se v tej hribovski vasi pojavi Behnaz Jafari, jo vsi poznajo iz TV-nadaljevanj in spoštljivo pozdravljajo. Z Marzieh in Jafari smo dobili dva obraza iz naslova filma in z njima protislovni ljudski odnos do ženske kot igralki. V tej Panahijevi »etnografiji« pa resnica ni v tem protislovju prezira in občudovanja, ampak v tretjem obrazu, ki ni viden. V tej vasi nekje na samem živu tudi nekdanja igralka, ki so ji uničili kariero: ko od igralki ostane »samo« še ženska, postane nihče.

Hannah

Drugi celovečerec italijanskega režiserja **Andree Pallaoa** *Hannah* je tiste vrste film, ko mora gledalec kar pošteno sodelovati in oddelati svoj del posla, saj ima na voljo veliko časa in malo pripovednih oprimkov, kar zna po eni strani frustrirati, po drugi strani pa prav ta frustracija še bolj podžge pozornost in željo gledalca,

Še dobro, da je bil lik Hannah zaupan igralki s takšno prezenco, kot jo premore Charlotte Rampling, ki je lani v Benetkah za to vlogo prejela nagrado za najboljšo igralko.

da bi se dokopal do jedra zgodbe. Na začetku spremljamo starejši par pri večerji, nato pa naslednji dan ona, Hannah, pospremi moža v zapor in se domov vrne sama. V nadaljevanju se film v celoti osredotoči nanjo in ji sledi pri njenih vsakdanjih opravilih – kako dela kot čistilka pri bogati družini s slepim otrokom, ga spremlja na plavanje, na tečaj igre ... Skozi to vsakdanjost zelo počasi in prikrito dobivamo drobne namige, kaj se je pravzaprav zgodilo: mož je v zaporu zaradi pedofilije, najverjetneje je zlorabil njunega sina, ki ga je nazadnje očitno spravil pred sodnika, ona pa se je postavila na moževo stran in si tako nakopala sinovo jezo, ki z njo zdaj noče imeti opravka in ji odreka srečanja z vnukom.

Hannah je skrajno minimalističen, redkobeseden film, ki poskuša gledalca s kar se da malo usmerjanja vpeljati v notranji svet ženske, ki se ji majejo tla pod nogami, a se je odločila za potlačitev in zanikanje, saj soočenje z mislijo, da je ves življenje živila s pošastjo, preveč usodno ogroža njeno identiteto. V filmu jo predstavlja podoba nasledlega kita, ki se na obali tiho razkraja pred očmi mimoidočih, a mu nihče ne zmore pomagati. Ves čas imamo pred sabo en sam lik; še dobro, da je bil zaupan igralki s takšno prezenco, kot jo premore Charlotte Rampling, ki je lani v Benetkah za to vlogo prejela nagrado za najboljšo igralko. Vsi bodisi pripovedni bodisi formalni elementi, ki bi odvrčali pozornost od protagoniste, pritajenih nians čustev, ki le občasno poblisnejo na njenem obrazu, in njenih notranjih bojov, so odstranjeni, gledalec pa išče razlago dogodkov in razlogov, zakaj je v tako dramatičnem obratu svojega življenja izbrala pasivno vlogo, kljub temu da je v svojem bistvu več kot očitno dober in čuteč človek. Skrivnost, kompleksen lik v slogovno izčiščenem filmu, ki odprla kar nekaj eksistencialnih vprašanj. ✕

V tej vasi nekje na samem živu tudi nekdanja igralka, ki so ji uničili kariero: ko od igralki ostane »samo« še ženska, postane nihče. ■ arhiv Liffe